ב"ע ח"מ סימן שיח:

ד ג מיי׳ פי״ח מהלכות

אישות הלכה ד סמג לאוין פא טוש"ע אה"ע

מי׳ לד סעיף ו:

שו ד מיי׳ שם הלכה ב טוש"ע שם סעיף א:

מו ה מיי שם הלכה ג

:טוש"ע שם סעיף ה

:טוש"ע שם סעיף ד

טוש"ע אה"ע סימן קיב

סעיף יד: ימ ח ט מיי׳ פי״ח שס

מכירה הלכה וז חמנ

עשין סב טוש"ע ח"מ סימן קלח סעיף ה:

בא ב מיי׳ פ״ה מהלכום

סמג לאוין עט טוש"ע א"ח

עשין קיב טוש"ע י"ד סי"

כג מ מיי שם טוש״ע שם

מוסף רש"י

מדת סדום. זה נהנה וזה לא חסר (ב"ב יב.)

שלי שלי. דאפילו מידי דלא

(ערובין מט.) כלתנן (אכות

פ״ה מ״יו האומר שלי שלי

ורשב"ם ב"ב קסח.). כל

ימי מיגר ארמלותיך. כל ימי משך פלמנומיך (לעיל נב:). בביתי ולא

(מעיל נבי). בביזה ולא בבקתי. אם יש לו בית כופין את היורשין לתת

אביך ואנו זנין אומך שם, אבל אין לו בים אלא

נוכנ חין כן בינו חלמ ביקתא בעלמא, לריף לר וקטן ולשון ביקתא בי

עקתא (שבת עד:) יכולין לומר לכי מאללנו, דאת תהא יתבא בביתי כתב לה,

ולא נכיקתי (לעיל נד.). יתומים שקדמו ומכרו

בנכסים מועטין. דתנן

(לקמן קח: וב"ב קלט:) מי שמת והניח בנים ובנות,

בזמן שהנכסים מרובין הבנים ירשו והבנות יזונו,

נכסים מועטין הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים,

וקדמו ומכרו קודם שבאו הבנות לב"ד והעמידום

ב"ד לנכסים בחוקת בנות

יחומה ראי) מה שמכרו

משונובדים. וכ"ש בנכחים

האחים ששעבדו מוליאין

בי שמשי. לילי שבת קרי

בי שמשי בכל דוכתא, מפני שבין השמשות שלו חלוק

מוליאיו

האשה והבנות

לפרנסה ואין

קמ.). נקיטינן. מאבון מנהג מרבומינו (ערובין ה.). לא ילעוס. לא יכוס (פסחים למ:). כל

מדור לפי כבודה ואין ין לומר לה לכי לבית

סימן חסו סעיף א: כב ל מיי' פ"ו מהלכ

חמץ ומלה הלכה

ממרים הל' טו סמג

מעיף כב: מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף כא:

סימן לד סעיף ב: בי מיי׳ ב סב טישיים אם

יט סמג לאוין פא

יח ז מיי׳ פי״ט

מאי למקום שאמה. דקתני מילתא פסיקתא ש"מ כל בת אלל האם:

דאוגר ליה ריחיא לחבריה לטחינה. לא התנה שוכר לתת מעות

למשכיר אלא שיטחון לו למזונות ביתו בשכרו: לסוף איעתר. משכיר:

זבין ריחיא וחמרא. לטחון בה מזונות ביתו: אחד זנה ואחד נותן לה

דמי מזונות. ולה המרינן שניהם יתנו

לה מזונות ואע"פ שלא פסק לה דמים

מתחלה אלא מזונות חייבוהו לתת

דמיהם כשיש לה מזונות ממקום אחר.

הכא נמי אע"פ שלא פסק אלא טחינה

עכשיו שחינו לריך יתן למים: טחון

וובין. באותה שלקחת: טחון ואוחיב.

למזונותיך באותה שאללי: ולא אמרן.

דלא יהיב דמי: אלא דלית ליה טחינא

לריחיה. שחין שוכר מולח לטחון בשכר

כל שעה לפיכך אומר לו אני יושב

בטל אטחון לך ולא אתן דמים: אבל.

כל זמן שמולא לטחון טוחן בשכר ונותן

לוה דמים: מדת סדום. זה נהנה וזה

לא חסר לא היו עושין טובה:

מתנר' אי אפשי לווו מבים בעלי.

לנאת מבית בעלי: גבו׳ ולא בבקתי.

בית לר כעין לריף כדאמרינן במסכת

שבת (דף עו:) בקתח בי עקתח. חם

היה מדור שלו לר לא הבל עליו להוליא

את בניו ולהושיבה: מי בנכסים מועטיו.

שהבנות זוכות בהן כדתנן (לקמן דף

קת:) הבנות יזונו והבנים ישחלו על

הפתחים: וקדמו. קודם שיבואו לב"ד ומכרום: שיפלה. חזקה בדקיה:

מאי. מי אמרינן לא מפקינן לה כל

ימים שיכול להתקיים או דלמא אמרי׳

לה לאו כל כמינך: ברכת הבית

ברובה. בני חדם שעוורין זה חת זה

משתכרין ומזל דרבים עדיף: וליסבו

לה. לפי מה שנתמעטה ברכת הבית

ביליחתה: לשון הכמים. יש ללמוד

ממנה ברכה ועושר ורפוחה: אם היה

פקח. זה שלוקח פירות הרבה ואין לו שהות למושכם אלא נתן מעות: שוכר

אם מקומו. דהוי לה כי חלירו וחלירו

קונה לו. הרי אתה למד מכאן סחורה

שלא יוכל המוכר לחזור הרי לד עושר

למוד מלשון חכמים: לא ילעום כו'.

למדת שהחטים הלעוסין יפה למכה:

נר יהא דלוק במקומו. אצל השולחן

כמו בחיי דכל ע"ש היה בא לביתו

משנפטר כדלקמן: יוסף חפני. דמן

חיפה: את אביך. כל אתין רבויין:

וי"ו יתירה. דואת אמך: ה"מ. דחייב

בכבוד אשת אביו בחיי אביו: ני

שמשי. ערב שבת. יונראה בעיני לפי

שבין השמשות שלו שגור בפי כל והכל

חרידים אליו לגמור מלאכתן עד שלא

תחשך קרו ליה בי שמשי: שלה להוליה

לעו כו'. לומר לא לדיקים היו שלא היה

להן רשות לבא לביתם כמו רבי: סבור

מינה בהדין עלמא. שהיה מלוה

שיתעסקו בקבורתו: **דקדים ערסייהו**

לערסי׳. הם נקברו תחלה: והאי דאמר

הכי. שמקק להודיע שימותו וישרתוהו:

דלא לימרו. אינשי עלייהו כשימותו

מילתא דאיסורא הוה בהו שלא זכו

להתעסק בו ואיגלאי מילתא דהאי

דלא שכיבו בשני דרבי זכותיה דרבי

אגנא עלייהו: עיירות. גדולות על

הכפרים וכרכין גדולים מהם:

וכלא אמרן אלא דלית ליה מחינה לריחיא. תימה הואיל והאי עוכדא בדלית טחינה לריחיא אמאי אינטריך רב עוירא למימר התם תרי כריסתא לית לה הכא טחון וזבין (א) אפי׳ לא הוה משכח משכיר למיטחן ומיזבן דהוה חד כריסא לא הוה דמי למתני׳ דבמתניתין ליכא פסידא דבעל כי יהיב לה דמי מזונות

ממה שהיה נותן מזונות עלמן אבל השוכר אית ליה פסידא אם יתן שכר הטחינה שהרי אינו מולא לטחון ומכיסו יצטרך לפרוע ואמר רבי דבלאו האי טעמא דטחון וזבין טחון ואותיב הוה מצי לבטולי המקח שלא יצטרך ליתן לו אגרא הואיל ואית ליה פסידא אבל מ"מ המשכיר יאמר כמו כן לדידי אית לי פסידה שכר ריחיה שלי ויכול לבטל המקח קודם הזמן ונהי דשוכר לא יצטרך ליתן לו שכר מכיסו אבל לעכב הריחים עד זמן שהתנו ביניהן לא יוכל השוכר הואיל ומשכיר אית ליה פסידא אבל השתא דמני למימר ליה טחון וזבין טחון ואותיב ולית לך פסידא על כורחיך תניח לי הריחים עד הזמן לי הוה פסידא ולך אין פסידא: ה"ל שיפצא מאי. ושם דבר הוא כלומר מהו שתשפץ וכן פי׳ ר״ח: ברבת הבית ברובה. פי׳ ר״ח כגון הא דאמרינן (שבת דף קכב.) נר לאחד נר למאה וכן

מאי למקום שאמה שמעת מינה בת אצל האם לא שנא גדולה ולא שנא קטנה: לא יאמרו שניהם וכו': "ההוא גברא דאוגר ליה ריחיא לחבריה לטחינה לסוף איעתר זבין ריחיא וחמרא אמר ליה עד האידנא הוה מחיננא גבך השתא הב לי אגרא א"ל מימחז מחיננא לך סבר רבינא למימר היינו מתניתין לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה כאחד אלא אחד זנה ואחד נותן לה דמי מזונות א"ל רב עוירא מי דמי התם חד כריםא אית לה תרתי כריסתא לית לה הכא מצי א"ל מחון וזבין מחון ואותיב יולא אמרן אלא דלית ליה מחינא לריחיא אבל אית ליה מחינא לריחיא כגון זו שכופין אותו על מדת סדום: **מתני'** אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשין יכולין לומר לה לכי לבית אביך ואנו זנין אותך אלא זנין אותה ונותנין לה מדור לפי כבודה באמרה אי אפשי לזוז מבית אבא יכולין היורשין לומר לה אם את אצלנו יש ליך מזונות ואם אין את אצלנו

מדרבי אסי א"ר יוחנן סדא"ר אסי אמר ר' יוחנן יתומים שקדמו ומכרו בנכסים יתיב כיון דשמע שוב לא אתא שלא להוציא לעו על צדיקים הראשונים: יוסף להו ועד האידנא גמי זכותו דרבי הוא דאהניא להו אמר להן •לחכמי ישראל

 ל) [כ"ב יכ: וש"נ],
 ב) [תוספתא פי"א],
 ג) לעיל נכ:, ד) [שם נד.], ה) יבמות סו: סוטה כח: ב"ב קמ., ו) [עיין פירש"י בעירובין ה. ד"ה נקטינן], ו ומוספתה פי"ב ב"ב ן (מוספתמו פי צ ב צ ב קמד:], **ה**) נדרים כב. עירובין סד:, **ט**) ב"ב פד:, י) פסחים לט:, כ) [בב"י יו"ד סו"ס ר"מ איתא על נכון בזה"ל את אביך לרבות אשת אביך את אמך לרבות בעל אמך וי"ו יתירה דואת ממך לרבות אחיך הגדול], ל) סנהדריו מו. מ) ול"ל אחר ד"ה וקדמו], נ) [ועי רש"י שבת פו: ד"ה וליטבלו יכו׳ וט"ט רש"י חטנים כה תוס' ב"ב קמד:],

תורה אור השלם 1. כַּבַּדְ אֶת אָבִיךְּ וְאֶת אָמֶךְ לְמֵעַן יַאַרְכוּן יָמֶיךְ על הָאֲדְמָה אֲשֶׁר יָיָ אֱלֹהָיךְ נֹתַן לָךְ: שמות כ יא

גליון הש"ם

גמ' את אביך זו אשת אביך. עי' נכורות דף ו' ע"ל תוס' ד"ה ור"ש: שם ה"מ מחיים. עי' רשב"ם ב"ב דף קלא ע"ב ד"ה ואשה אצל בני הבעל ול״ע: שם כל בי שמשי הוה אתי לביתיה. יהיה נכחה בבגדי חמודות את רבים בקידוש היום ולא כשאר מחים שהם חפשים ממלות כי לדיקים ופוטרים בקידוש. חיים ספר חסידים סי׳ תתשכ״ו: צריך. עי' מדרש רבה פ'

הגהות הב"ח (h) תד"ה ולא אמרן כו'. טחון ווכין טחון ואותיב

תוספות רי"ד

וכן לא יאמרו שניהם וכו': ההוא גברא דאוגיר רחיא לחבריה לטחינה פי' שיטחיז בו בשכרם כל מה שצריך לו לביתו לסוף איעתר זבין ריחיא וחמרא א"ל עד האידנא הוה אר עו הארונא ההר טחיננא גבך השתא הב לי אגרא דטחינה סבר רריוא למימר הייוו מחוי׳ דתנן אחד זנה ואחד נותן לה דמי מזונות א"ל ר"ע מי דמי החת חדא כרימא מי הית לה תרי כריסתא לית לה אבל הכא מצי א"ל טחון וזבין [טחון] ואותיב פי׳ באותו שקנית תטחון - ---בשכרה לאחרים ובאותו שהשכרת תטחון ותותיב (כריסך) [בביתך] כפי התנאי וה"מ היכא דלא שכיחא טחינה לריחיא לריחיא כגון זה כופין על מדת סדום: מתני' אלמנה שאמרה אי אפשי לזוז מבית בעלי אין היורשים יכולים לומר לה לכי לבית

כל כהאי גוונא אין נותנין ש: מזומו אין ליך מזונות אם היתה מוענת מפני שהיא ילדה והן ילדים זנין אותה והיא בבית אביה: גמ" יתנו רבנן ימשתמשת במדור כדרך שמשתמשת בחיי בעלה בעבדים ושפחות כדרך שמשתמשת בחיי בעלה בכרים וכסתות כדרך שמשתמשת בחיי בעלה בכלי כסף ובכלי זהב כדרך שמשתמשת בחיי בעלה שכך כתב לה יואת תהא יתבת בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי מגר ארמלותיך בביתי תני יחרב יוסף הבביתי ולא בבקתי אמר רב נחמן ייתומים שמכרו מדור אלמנה לא עשו ולא כלום ומ"ש מועמין מה שמכרו מכרו התם לא משתעבדי לה מחיים הכא משתעבדי לה מחיים אמר אביי ינקיטינן מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו תניא נמי הכי "מדור אלמנה שנפל אין היורשין חייבין לבנותו ולא עוד אלא אפילו היא אומרת הניחוני ואבננו משלי אין שומעין לה בעי אביי שייפצה מאי תיקו: אמרה אי אפשי: וליתבו לה כי יתבה התם מסייע ליה לרב הוגא דאמר רב הונא "ברכת הבית ברובה וליתבו לה לפי ברכת הבית ה"ג אמר רב הונא לשון חכמים ברכה לשון חכמים עושר ילשון חכמים מרפא ברכה הא דאמרן עושר דתנן ∞המוכר פירות לחבירו משך ולא מדד קנה מדד ולא משך לא קנה וואם היה פקח שוכר את מקומו מרפא דתנן ילא ילעום אדם חטין ויניח על גבי מכתו בפסח מפני שמחמיצות ת"ר בשעת פטירתו של רבי אמר לבני אני צריך נכנסו בניו אצלו אמר להם הזהרו בכבוד אמכם נר יהא דלוק במקומו שולחן יהא ערוך במקומו ממה תהא מוצעת במקומה יוסף חפני שמעון אפרתי הם שמשוני בחיי והם ישמשוני במותי: הזהרו בכבוד אשת אב הואי אשת אביך ואת אביך הואי הואי הואי אשת אמכם: דאורייתא היא דכתיב יכבד את אביך אב נמי דאורייתא היא דתניא לכבד את אביך ואת אמך °את אביך זו °אשת אביך ואת אָמָך זו בעל אמָך פוי״ו יתירה לרבות את אחיך הגדול °הני מילי ימחיים אבל לאחר מיתה לא: נר יהא דלוק במקומו שולחן יהא ערוך בְמקומו ממה תהא מוצעת במקומה: מאי מעמא •כל בי שמשי הוה אתי לביתיה ההוא בי שמשא אתאי שבבתא קא קריה אבבא אמרה אמתיה שתיקו דרבי חפני שמעון אפרתי הם שמשוני בחיי והם ישמשוני במותי: סבור מינה בהדין עלמא הוא דקאמר כיון דחזו דקדים ערסייהו לערסיה אמרי שמע מינה לההוא עלמא הוא דקאמר והאי דאמר הכי דלא לימרו מילתא הואי אני צריך נכנסו אצלו חכמי ישראל יאמר להן אל תספדוני בעיירות

מכל ימים והולרך להזכירו אל תספדוני בעיירות. בכמה מקומות (שבת 19: ובתענית כה. כל היכי דתני כי שמשי היינו ערב שנת ולא שמעתי טעם). אל תספרוני בעירות. רבינו הקדוש לוה את בניו, כשתוליכו את ארוני למקום קבורמי, דהוא מת בלפורי וקבורתו בבית שערים, אל תספדוני בעיירות

והושיבו

ל מזונות אי אין את אצלנו א"ל מזונות ואם היתה טוענת מפני שהיא ילדה והן ילדים זנין אותה והיא לה אם את אצלנו י״

והושיבו

ברת אביה: תניגא להא דח"ר משתמשת במדור (כדרך) שנשתמשה בחיי בעלה בכרים וכסתות כדרך שנשתמשה בחיי קטטות שתעברו עליהן, אלא בכלכים גדולים, דאיכה לויכו לוכל איכא ומכל ומכנפי מעיירות נמי להסס (סנהדדין מד).
בעלה שכך כתב לה. כל ימי מיגר אלמנותיך בביתי (ואת תהא יתבא וכר) תני ר"י בביתי ולא בביקתי פ"י אם הבית צר
ודחוק שא"י להשתמש עם היתומים ואין לה מדור דאדעתא דמפקא להו לזילותא לא כתב לה אמר ר"נ יתומים שקדמו ומכרו מדור אלמנה לא עשו ולא כלום ומ"ש ⁶⁾ מדר"י אר"נ דאר"י דר"נ יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים מה שמכרו ורווק שאי להשומש עם היותומים הוץ לה מהוד האופנא המפשל אל כובל לה אחרים הייבים לבנותו פ"י שבית וה שיכבר לה כ"ז שהוא קיים לא יותר מיג מני הכי מדרו אלמנה שנפל אין היורשים חייבים לבנותו פ"י שבית זה שיניבר לה כ"ז שהוא קיים ולא יותר שובל אין היורשים חייבים לבנותו פ"י שבית זה שיניבר לה כ"ז שהוא קיים ולא יותר שובל אין שומעים חייבים לבנותו ולא עוד אלא היא אומית המיחול יה מיקוד דממונא לקולא אצל המחזיק הלכך אינה רשאי לשפץ אלא יפול אומר אומרה הניתו לי ואני אבנינו משלי אין שומעים לה פירוש דכיון דופל פקע שיעבודה. בעי אבני שפצה מאי פ"י שרוצה לשפץ ולהחזיק (הבדק) [הבית] שלא יפול משל לפי מחון הגאון הבית עומד בחזקת היתומים לפיכך אין האשה יכולה לשפץ אבל הרב פ"י שהבית הוא בחזקת אלמנה ויכולה לשפץ): אמרה אי אפשי לוזו מב"א וכר וליתבו לה כ" יתבו התם מסייע ליה לר"ה דאר"ה ברכת הבית הב"ל מונות הצריכים ליחיד אבל כפי שצריך אם יתחבר עם אחרים. וליתבו לה לפי ברכת הב"ת אה"ג והא דתני אין לה מזונות הצריכים ליחיד אבל כפי שצריך אם יתחבר עם אחרים. וליתבו לה לפי ברכת הב"ת אה"ג והא דתני אין לה מזונות הצריכים ליחיד אבל כפי שצריך אם יתחבר עם אחרים. וליתבו לה לפי ברכת הב"ת אה"ג והא דתני אין לה מזונות הצריכים ליחיד אבל כפי שצריך אם יתחבר עם אחרים. וליתבו לה לפי ברכת הב"מ אה"ג והא דתני אין לה מזונות הצריב ה"ל ב"ל ב"ל היום ב"א מתמעטת הוצאה שיותר צריך אם יתודי למזונותיו ממה שצריך אם יתחבר עם אחרים. וליתבו לה לפי ברכת הב"מ אה"ג והא דתני אין לה מזונות הצרים היותר צריך אם יתוד למונות המולא הצריך אם יתוד להיום להשלים להיום להים להיום להי